

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних інститутів та процесів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦСЛУЖБИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Освітньо-професійна програма **“Політологія. Національна безпека”**
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність **052 Політологія**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від 30 грудня 2024 року

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

Загальна інформація	
Назва дисципліни	Система національної безпеки
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Викладач (-і)	Дерев'янка Сергій Миронович
Контактний телефон викладача	+38(096)0174820
Е-mail викладача	serhii.derevianko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	2.Цикл професійної підготовки 2.2. Вибіркові дисципліни 2.2.2. Дисципліни вільного вибору
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/d0cc2ada4f58273d077e
Консультації	Упродовж вивчення курсу щосереди з 14.00 до 16.00
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна «Спецслужби в системі національної безпеки» є складовою частиною професійної підготовки політологів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Предметом вивчення навчальної дисципліни є концептуальні та правові основи діяльності спецслужб як важливої складової сектору безпеки та оборони в системі забезпечення національної безпеки України. Програма вивчення навчальної дисципліни складена відповідно до місця та значення дисципліни за структурнологічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 «Політологія». Навчальна дисципліна «Спецслужби в системі національної безпеки», яку здобувачі вищої освіти вивчають на третьому курсі денної та заочної форми навчання, серед форм освітнього процесу, включає лекції, практичні заняття, самостійну роботу здобувача, ІНДЗ, та інші форми роботи. Підсумковий контроль у формі заліку.	
3. Мета та цілі курсу	
<i>Метою</i> вивчення навчальної дисципліни «Спецслужби в системі національної безпеки» є формування у здобувачів теоретичного базису щодо розуміння місця та ролі спецслужб в системі національної безпеки, концептуальних засад та правових основ їх діяльності; оволодіння практичними навичками аналізу стану, актуальних проблем та завдань діяльності спецслужб в системі національної безпеки України, необхідних для подальшої професійної діяльності. <i>Основними завданнями</i> вивчення навчальної дисципліни «Спецслужби в системі національної безпеки» є: • з'ясування місця та ролі спецслужб в системі національної безпеки України; • вивчення структури спецслужб як складової сектору безпеки і оборони; • вивчення видів, функцій та завдань спецслужб; • аналіз правових основ діяльності спецслужб; • аналіз основних напрямів діяльності Головного управління розвідки Міністерства оборони (воєнна розвідка), Служби зовнішньої розвідки України, Управління розвідки Адміністрації Державної прикордонної служби України, Управління державної охорони України та інших спецслужб; • аналіз правових основ, завдань і засад діяльності Служби безпеки України: У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен: знати: • концептуальні основи національної безпеки; • складові елементи системи спецслужб; • основні форми та методи діяльності спецслужб; • нормативно-правову базу, що регулює діяльність спецслужб;	

уміти:

- досліджувати та аналізувати специфіку діяльності спецслужб;
- використовувати понятійно-категорійний апарат при аналізі діяльності спецслужб;
- аналізувати форми і методи діяльності спецслужб;
- визначати перспективи удосконалення діяльності спецслужб щодо можливих потенційних ризиків у сфері національної та регіональної безпеки та шляхи їх нейтралізації.

4. Компетентності**Інтегральна компетентність**

ІК-1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосовуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності

ЗК-01 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-02 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-03 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-04 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК-05 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-06 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-07 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

СК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

СК09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.

СК10. Здатність аналізувати та розуміти сучасний стан і тенденції розвитку міжнародних відносин, їх вплив на національну безпеку держави, об'єктивний характер європейських та євроатлантичних інтеграційних процесів, шляхи досягнення сумісності із збройними силами країн Організації Північноатлантичного договору (НАТО).

СК11. Здатність аналізувати основні проблеми забезпечення сфер національної безпеки. зрозуміло надавати оцінку тенденціям розвитку державної політики у сферах національної безпеки, аналізувати доктрини та стратегії національної безпеки іноземних держав та визначати потенційний негативний вплив їх реалізації на національну безпеку України.

СК12. Здатність щодо усвідомлення функцій держави, реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, дотримання основних принципів здійснення державної політики з питань цивільного захисту.

5. Результати навчання

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН02. Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.

РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

РН04. Мати навички професійної комунікації.

РН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах

РН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

РН14. Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

РН15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

РН16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
п'ятий	Політологія. Національна безпека	третій	вибірковий

Тематика курсу

Національна безпека України: поняття, система та структура.

Співвідношення національної та державної безпеки України.

Сектор безпеки та оборони України: поняття, сутність та структура.
 Спеціальні служби України : поняття, види, функції та завдання.
 Генеза виникнення, становлення та розвитку спецслужб в Україні.
 Правові основи діяльності спецслужб : система законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів. Конституція України як основа законодавства про спецслужби.
 Головне управління розвідки Міністерства оборони (воєнна розвідка).
 Служба зовнішньої розвідки України.
 Управління розвідки Адміністрації Державної прикордонної служби України.
 Управління державної охорони України та інші спецслужби.
 Служба безпеки України як державний орган спеціального призначення (контррозвідка та внутрішня безпека).
 Закон України «Про Службу безпеки України», та інші акти законодавства України.
 Міжнародні правові акти, визнані Україною, що регулюють діяльність СБУ.
 Завдання і засади діяльності СБУ.
 Повноваження та права СБУ.
 Система і організація діяльності СБУ.
 Кадри СБУ : склад, вимоги, правове регулювання.
 Відносини СБУ з державними органами, підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами.
 Комунікація СБУ з громадянами та їх об'єднаннями.
 Контроль і нагляд за діяльністю СБУ.
 Відповідальність за правопорушення у сфері діяльності СБУ.

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Структура розподілу балів передбачає: 1) відповіді на семінарських заняттях – 40 балів (не менше трьох оцінок на дев'яти заняттях); 2) написання контрольної письмової/тестової роботи – 30 балів; 3) виконання індивідуального науково-дослідного завдання – створення та представлення графічної презентації з визначеної проблеми – 30 балів (з них 25 балів - за проєкт, 5 балів - за представлення) Загальна кількість – 100 балів. Підсумковий контроль – залік проводиться згідно з графіком навчального процесу в останній місяць семестру і виставляється за результатами виконання здобувачем всіх передбачених видів робіт.
Семінарські заняття	Робота на семінарських заняттях оцінюється в за 100-бальною шкалою. Передбачено отримання оцінок за кожен половину заняття. При переведенні в загальні бали в сумі за всі заняття можна набрати 40 балів. Виступи на семінарських заняттях оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями: – «відмінно» (90-100 балів) – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; – «добре» (70-89 балів) – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних

	неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; – «задовільно» (50-69 балів)– здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; – «незадовільно» (0-49 балів)– здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі; візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту, наявність самостійно підготовлених схем і таблиць; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності.
Індивідуальне науково-дослідне завдання	Виконання індивідуального науково-дослідного завдання – створення та представлення графічної презентації з визначеної проблеми – 30 балів (з них 25 балів – за проєкт, 5 балів – за представлення).
Вимоги до письмової роботи	Виконання письмової роботи передбачає: 1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль; 2) написання письмової роботи передбачає виконання здобувачами в аудиторії індивідуального завдання, що вимагає: - виявлення розуміння сутності понять і термінів – 5 балів; - вміння структурувати основні характеристики діяльності спецслужб – 5 балів; - знання теоретичних засад, завдань, особливостей діяльності спецслужб – 10 балів; Загальна кількість - 20 балів. <i>За дистанційної форми здійснення навчального процесу застосовується тестовий контроль в системі дистанційного навчання Університету.</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до підсумкового контролю (за навчальним планом – залік) за умови повного виконання всіх видів роботи.
8. Політика курсу	

Політика вивчення навчальної дисципліни “Спецслужби в системі національної безпеки” передбачає набуття здобувачами визначених компетентностей через: аудиторну (лекції, семінарські та практичні заняття) та позааудиторну роботу (самостійне опрацювання окремих тем, підготовка до семінарських занять, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, використання можливостей системи дистанційного навчання, набуття додаткових знань в системі неформальної/інформальної освіти). Консультації викладача, відпрацювання здобувачами пропущених аудиторних занять отриманих незадовільних оцінок та подачі індивідуальних робіт - середа, 14.00-16.00 год. У випадку встановлення вияву академічної недоброчесності викладач пропонує здобувачу повторно виконати цей вид роботи.	
Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: • Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. • Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (див. ст. 4). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (див. ст. 4-5). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положення про визнання результатів навчання,

	здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
9. Рекомендована література	
Нормативно-правові акти: Конституція України: [Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р.]. <i>Відомості Верховної Ради України (далі–ВВР)</i>. 1996. № 30. Ст. 141; поточна ред. – ред. від 01.01.2020 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр Воєнна доктрина України: Указ Президента України від 24.09.2015 № 555/2015. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015/stru Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України: Указ Президента України від 14.03.2016 № 92/2016. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: http://www.president.gov.ua/documents/922016-19832 Про загальну структуру і чисельність Служби безпеки України : Закон України від 20.10.2005 р. № 3014-IV. <i>ВВР</i>. 2006. № 4. Ст. 53; поточна ред. – ред. від 24.11.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3014-15#Text Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. <i>ВВР</i>. 2014. № 13. Ст. 222. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18 Про контррозвідувальну діяльність : Закон України 26.12.2002 р. № 374-IV <i>ВВР</i>, 2003. № 12. Ст. 89; поточна ред. – ред. від 24.10.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15#Text Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19 Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. <i>ВВР</i>. 1992. № 22. Ст. 303; поточна ред. – ред. від 01.01.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. № 3341-XII. <i>ВВР</i>. 1993. № 35. Ст. 358 поточна ред. – ред. від 24.11.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 04.03.2016 року "Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України" : Указ Президента України від 14.03.2016 р. № 92/2016. URL : https://www.president.gov.ua/documents/922016-19832 Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII. <i>ВВР</i>. 1992. № 27. Ст.382; поточна ред. – ред. від 24.11.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text Стратегія національної безпеки України: затв. Указом Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020. URL: https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037 Підручники та навчальні посібники, довідкові видання: Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики. Вибр. наук. праці. Київ: НІСД, 2016. 528 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2017-01/Vlasuk-fin-99d56.pdf Глобальна та національна безпека: підручник / В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянчук та ін.; за заг. ред. Г. П. Ситника, Ю. В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2016. 784 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/l_330_42449633.pdf Глобальна та національна безпека: словник-довідник/ уклад.: Г. П. Ситник, О. І. Пошедін, М. М. Шевченко, С. П. Завгородня, М. Г. Орел ; за заг. ред. Г. П. Ситника. Київ: НАДУ, 2016. 139 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1vKIlnekcLv--BWnnavv9hOpvWo30XrCS/view Грицюк Ю. І. Основи національної безпеки України: навч. посіб. Львів: Вид-во ЛДУ	

БЖД, 2013. 408 с.

Державна політика: підручник / ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) та ін. Київ: НАДУ, 2014. 652 с. URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Pidruchnuiky_NADU/9fa81bc0-991f-47e7-817d-a853b8627f97.pdf

Ліпкан В.А. Національна безпека України: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: КНТ, 2009. 576 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-154.html>

Пам'ятка військовослужбовця управління державної охорони України: до 25 річчя Упр. держ. охорони України / [Гарбузенко В.О. та ін.]; за заг. ред. Дахновського В.А.; Упр. держ. охорони України, Ін-т упр. держ. охорони України Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Київ: Інститут УДО України, 2017. 70 с.

Почепцов Г. Г., Чукут С. А. Інформаційна політика: навч. посіб. 2-ге вид. стер. Київ, 2008. 663 с. URL: <https://pidruchniki.com/politologiya/Page-2>

Романюк А. Державна безпека. *Політична енциклопедія*. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ : Парламентське видавництво, 2011. С. 200–201.

Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підручник. Київ: НАДУ, 2012. 544 с. URL: <https://www.google.com/url>

Управління державної охорони України у фотографіях. Київ: [б. в.], 2020. 110 с.

Циганов В. П. Політична безпека і безпечна політика: складові, ознаки, стан, тенденції. Київ: Ніка центр, 2006. 112 с.

Монографії та статті

Александров В. М. Сектор безпеки і оборони України в механізмі реалізації оборонної функції держави. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 4. С. 78-82.

Антонов В. О. Конституційно-правові засади національної безпеки України : монографія. Київ : Талком, 2017. 576 с.

Антонов В. О. Об'єкти національної безпеки та їх особливості. *Держава і право. Юрид. і політ. науки*. Київ, 2013. Вип. 59. С. 65–71.

Антонов В. О. Суспільство як об'єкт національної безпеки Української держави. *Держава і право. Юрид. і політ. науки*. Київ, 2013. Вип. 60. С. 79–84.

Бурко Р. Еволюція або Революція. Як мають змінитися українські спецслужби. *Український тиждень* / ЕСЕМ Медіа ГмбХ ; ТОВ "Український тиждень" ; голов. ред. Д. Крапивенко. Київ, 2021. № 33/34 (717/718), 20.08 - 02.09.2021. С. 50–52.

Гай-Нижник П. П. Росія проти України (1990–2016 рр.) : від політики шантажу і примусу до війни на поглинання та спроби знищення. Київ : «МП Леся», 2017. 332 с.

Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу (Київ, 8 липня 2021 р.). [Електронне видання]. Київ: НА СБУ, 2021. 189 с. URL: https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_57_28744724.pdf

Гібридні загрози Україні і суспільна безпека. Досвід ЄС і Східного партнерства. Аналітичний документ. Київ, 2018. 105 с. URL: https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/blok_XXIend_0202.pdf

Горбулін В. П., Качинський А. Б. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: монографія. Київ: НІСД, 2011. 286 с. URL: http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/Gorbulin_Kachynsky-e2dd0.pdf

Гордієнко С. Г., Доронін І. М. Державна безпека України в сучасних умовах: проблеми компетенції державних органів. *Інформація і право*. 2021. № 2(37). С. 81–93.

Гордієнко С. Г. Повноваження державних органів у забезпеченні безпеки держави та напрями їх удосконалення. *Юридична Україна: щомісячний наук. журнал*. 2020. № 10. С. 6–17.

Гордієнко С. Г. Складові безпеки української державності за сферами її буття. *Юридична Україна: щомісячний наук. журнал*. 2020. № 9. С. 6–17.

Гордієнко С. Г. Трансформація поняття «державна безпека». *Юридична Україна: щомісячний наук. журнал*. 2020. № 8. С. 12–23.

Гунін В. Є. Особливості забезпечення безпеки діяльності розвідувальних органів у сучасних умовах ескалації інформаційного (інформаційно-психологічного) протидіювання.

Держава і право : зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 86 / Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2019. С. 352–364.

Гурак І. Ф., Дерев'янка С. М., Бойчук О. І. Формування в Росії авторитарного, антизахідного режиму та реакція провідних міжнародних акторів. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Вип. 41. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2023. С. 130–140. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/41_2023/22.pdf

Дерев'янка С. М. Безпековий вимір народовладдя в умовах гібридної війни. *Держава і право: зб. наук. пр. Серія. Політичні науки*. Вип. 87 / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2020. С. 308–318.

Дерев'янка С. М., Бичай Р. Р. Політико-правові аспекти обмеження свободи пересування громадян в умовах воєнного стану в Україні. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. № 2 (16). С. 227–249. URL: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-02-227-249>

Дерев'янка С. М. Гібридна війна : інформаційно-безпековий вимір. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника*. Одеса : Гельветика, 2024. Вип. 18. С. 101–113. URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/148>

Дерев'янка С. М. Засади майбутнього демократичного устрою України : підходи до їх формування в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми політики : Зб. наук. пр.* Одеса : Гельветика, 2024. Вип. 74. С. 53–61. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/74_2024/9.pdf

Дерев'янка С. М. Обмеження політичних прав громадян в умовах воєнного стану: політико-правові підстави. *Держава і право: зб. наук. праць. Серія. Політичні науки*. Вип. 93 / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во “Юридична думка”, 2019. С. 26–38.

Дерев'янка С. М. Спроби легітимації рашистського окупаційного режиму через референдум та їх нікчемність. *Держава і право: зб. наук. пр.* Вип. 91 / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2022. С. 249–261.

Дзьобань О. П., Настюк В. Я., Белєвцева В. В. Проблеми захисту національних інтересів України у сфері державної безпеки в умовах геополітичних трансформацій ХХІ століття: монографія. Харків: Право, 2013. 295 с.

Завадська О. В. Статус поняття “спецслужби” в українській та англійській лінгвокультурах: лексико-семантичний аналіз. *Studia linguistica: збірник наукових праць / КНУ ім. Тараса Шевченка*. Київ, 2012. Вип. 6, ч. 2. С. 48–54.

Зорін К. М. Досвід Республіки Польща у здійсненні парламентського контролю над розвідувальними органами. *Держава і право: Зб. наук. праць. Серія Політичні науки*. Вип. 81 / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2018. С. 158–167.

Інформаційна війна і національна безпека : монографія / П. П. Ткачук, Р. В. Гула, О. І. Сивак та ін. Львів : Друкарня АСВ, 2015. 265 с.

Інформаційні виклики гібридної війни: контент, канали, механізми протидії: аналітична доповідь / Т. Ісакова, С. Гнатюк, Д. Дубов та ін.; за заг. ред. А. Баровської. Київ: НІСД, 2016. 109 с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php?file=/375693/mod_resource/content/1/inform_vukluku.pdf

Козьяков І. Законодавче визначення державної безпеки: проблеми теорії та практики. *Теорія держави і права*. 2019. № 9. С. 160–164.

Концептуальні засади розвитку системи забезпечення національної безпеки України: аналітична доповідь / О. О. Резнікова, В. Ю. Цюкало, В. О. Паливода та ін. Київ: НІСД, 2015. 58 с.

Косілова О. І. Політична безпека в системі національної безпеки України. *Правова інформатика*. 2011. № 1(29). С. 72–78.

Корж І.Ф. Державна безпека: методологічні підходи до системи складових поняття. *Правова інформатика*. 2012. № 4(36). С. 69–75.

Кравчук О. Особливості політичної безпеки України. *Українська національна ідея: реалії*

та перспективи розвитку. 2011. Вип. 23. С. 85–89.

Кравчук О. Ю. Політична безпека України як наукова і практична проблема. *Міжнародний науковий журнал*. 2016. № 6(3). С. 82–83.

Кресіна І. О., Дерев'янка С. М., Ходаківський М. Д. Заборона проросійських політичних партій, громадських об'єднань та ЗМІ, її законодавче забезпечення. Міжнародний експертний круглий стіл “Деокупація. Юридичний фронт” (Київ, 18 березня 2022 р.) : висновки і рекомендації. Суспільно-політичні процеси. Наукове видання Академії політичних наук України. Київ. Видавництво Політія, 2022. Випуск 19 – 2022. С. 154–158.

Кремень В. Г., Бінько І. Ф., Головащенко С. І. Політична безпека України: концептуальні засади та система забезпечення: монографія. Київ: МАУП, 1998. 92 с.

Крупник Л. Контрабанда правди. Як комуністичні спецслужби боролися з вивезенням українського самвидаву на захід. *Український тиждень* / ЕСЕМ Медіа ГмбХ ; ТОВ "Український тиждень"; голов. ред. Д. Крапивенко. Київ, 2021. № 16(700), 23.04-29.04.2021. С. 58–61.

Невойт Н. М., Терлецький О. П. Щодо питання вдосконалення організації взаємодії Управління державної охорони України з представниками ЗМІ. *Актуальні питання масової комунікації: наук. журнал* / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики. Київ, 2013. Вип. 14. С. 128–131.

Орел М. Г. Системний аналіз чинників, які зумовлюють завдання державного управління у сфері політичної безпеки. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2018. № 3. http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/42.pdf

Приходько Х.В. Політична безпека України: конституційно-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 1. С. 36–40.

Сіцінська М. В. Громадський контроль як основна складова політики національної безпеки. *Актуальні проблеми юрид. науки*. Хмельницький, 2013. Ч.3. С.96–98.

Спеціальні служби України від найдавніших часів і до сьогодення: наук. вид. : у 5 т. / НАН України, Ін-т історії України, Нац. акад. Служби безпеки України. Київ: Прометей. Т. 1 : Спецслужби України у IX - середині XVII ст. / В.А. Смолій, М.Ф. Котляр, В.С. Степанков ; редкол.: В.С. Грицак [та ін.]. 2017. 246 с. До 25-ї річниці створення СБУ.

Спеціальні служби України від найдавніших часів і до сьогодення : наук. вид. : у 5 т. / НАН України, Ін-т історії України, Нац. акад. Служби безпеки України. Київ : Прометей. Т. 2. : Українські спецслужби доби національно-визвольних змагань 1917-1921 рр. / В.С. Сідак ; редкол.: В.С. Грицак [та ін.]. 2017. 471 с. До 25-ї річниці створення СБУ.

Сюндюков І. Планетарна катастрофа у фокусі уваги спецслужби. *День: щоденна українська газета*. Київ, 2019. 14–15 червня (№ 104/105). С. 20.

Сідак В.С. Національні спецслужби в період Української революції 1917-1921 рр. : (невідомі сторінки історії); Ін-тут історії України НАНУ. Академія Служби безпеки України. Київ : Альтернативи, 1998. 320 с.

Ткаченко О. Управління державної охорони України в реалізації національних інтересів. *Підприємництво, господарство і право: науково-практ., господарсько-правовий журнал* / Наук.дослід. ін-т приватного права і підприємництва НАПрН України ; ТОВ «Гарантія». Київ, 2012. № 12 (204). С. 120–123.

Штучний В. В. Принципи підготовки кадрів Управління державної охорони України. *Митна справа: науково-аналітичний журнал* / Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.»; ТОВ «Митна газета». Львів, 2015. № 1(97). С. 65–70.

Liudmyla Kryva, Olha Anisimovych-Shevchuk, Mariana Toma, Svitlana Kutsepal & Serhii Derevianko. Effectiveness of International Cooperation of the Lublin Triangle Countries in Addressing Terrorist Threats. *Pakistan Journal of Criminology*. Vol. 16, No. 03, July–September 2024. Pp. 835–850. URL: <https://www.scopus.com/sourceid/21101104815>

Biliusov, Yevhen; Chyzhov, Denys; Osaulenko, Andriy; Perelyhina, Raisa; Derevianko, Serhii. International institution in the mechanism for the protection of human rights and freedoms in the national security context. *Revista Cuestiones Políticas, Volumen 40, Número 73. Julio – Diciembre, 2022*: pp. 108–127. URL: <https://produccioncientificaluz.org/index.php/cuestiones/article/view/38388/42563>

Інформаційні ресурси

Президент України: офіц. вебсайт. URL: <http://www.president.gov.ua/>
Верховна Рада України: офіц. вебпортал. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
Головне управління розвідки Міністерства оборони України: офіц. вебсайт. URL: <http://www.gur.gov.ua>
Державна прикордонна служба України: офіц. вебсайт. URL: [http:// dpsu.gov.ua/ua/pro-rozviduvalniy-organ/](http://dpsu.gov.ua/ua/pro-rozviduvalniy-organ/)
Кабінет Міністрів України: офіц. вебсайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
Міністерство оборони України: офіц. вебсайт. URL: <http://www.mil.gov.ua/>
Служба безпеки України: офіц. вебсайт. URL: <https://ssu.gov.ua/>
Служба зовнішньої розвідки України офіц. вебсайт. URL: <https://szru.gov.ua>
Управління державної охорони України: офіц. вебсайт. URL: [https:// do.gov.ua](https://do.gov.ua)

10. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра політичних інститутів та процесів м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, 76018 каб. 714 (вхід з вул. Чорновола) +38(0342)59-61-46 https:// krip.pnu.edu.ua/ kpol_inst@pnu.edu.ua https://www.facebook.com/pipkafedra Facebook-група спеціальності «052 Політологія»: https://www.facebook.com/groups/283184265414656
Викладач	 Дерев'яно Сергій Миронович доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних інститутів та процесів
Контактна інформація викладача	 +38 (096) 017 48 20 serhii.derevianko@pnu.edu.ua Робочі години: Пн-Пт – 8:30 – 17:00

Викладач

Дерев'яно С. М.